

Marandu Ñemyasãirã

Paraguái: *Agrotóxico*-kuéra jeporueteri ha hekome'ỹ omokangy yvypóra derécho, he'i ONU-pegua Mba`ehechakuaahára

ASUNCIÓN/GINEBRA (14 jasypa 2022) *Agrotóxico* jeporueteri ha hekome'ỹ Paraguáipe, ombyaiveva ko tetãpe ha tapicha rekove ha hekoresãi, péicha he'i ko árape Mba`ehechakuaahára ONU-pegua.

“Paraguáipe noñembohekói pesticida-kuéra jeporu léipe oñemboguapýva. Ko`ã mba`e ogueru hendive opaichagua tekojejopy ha techagui yvypóra derecho reheguáre, hetaiterei tapicha oikovéva pytu ñembyaipyrépe”, he'i karai Marcos Orellana, ONU-pegua Mba`ehechakuaahára umi yvytu pytu ñembyaipyre ha yvypóra derécho rehe, ou rire Paraguáipe.

Ohechakukuévo ijesakopyre oikundaha rire umi tekoháre, Orellana he'i oĩramo jepe Cooperativa oñeha`áva omomba'apo yvy hekopete, upe modelo de *producción agroindustrial* oñemboguatáva Estado (Tetã) guive ohekojopyjo'a tavayguakúerape ojeporuvaieteri rupi opaichagua *pesticida vai* ojepoiva yvate ha yvýguio.

Mba`erechakuaahára ohechakuaa avei umi ypykuéra ha táva okaraygua ojehekojopyha oĩ rupi *monocultivo* ha ambue ñemitỹ oiporu vaíva agrotóxico poguýpe. “Umi tapicha ohapejokoséva hekohapegua *contaminación* heta jey Ministerio Público ohekojopyve chupekuéra”, he'i Orellana.

“Oĩ heta yvy noĩrĩ yvypóra poguýpe, ha upévare oñemboyke hetaiterei tavaygua, tekojoja'ỹ ombyaivéntema tekoha”, he'i.

[Hembiapo pahápe](#), Karai Orellana he'i Estado-pe, ojejapova'erãha pya'eterei he`iva dictamen-pe Comité de Derechos Humanos oñemboguapýva'ekue, umi kaso [Campo Agua'ẽ](#) ha [Colonia Yerutí](#)-pegua, ha mo`añetejey [Acuerdo de Escazú](#) derecho tekoha rehegua.

“Estado rembiapo tee hína omombareteva'erã tekoha pytu potĩ hesãiva ha oñangarekova'erã tekoaty rehe ani umi pesticida-kuéra ojeporuvaieteri Paraguái retãpyre” he'i Mba`ehechakuaahára oúva upeva'erãinte.

Orellana avei he`i comunidad internacional-pe ojhapejokova'erãha mba`e ñehepyme'ẽ ñemíva, pesticida ndojekuaáiva mba`e mba`épa oguereko ijapopyrépe, ojeporu'ỹva tetã ojejapohaguépe.

Oñembyaty Kuri tetã remimoĩmbygua sambyhyharakuéra ndive, tapicha omanóva ha hasyva'ekue rogaygua ndive, sociedad civil moakãhára ndive, sector privado ha ONU-pegua aty ndive. Orellana oñuahẽkuri avei ppykuéra rekoha ha táva okarayguaré, taha'e Presidente Hayes, Alto Paraná, Canindeyú, San Pedro ha Guairá tavusu.

Mba'ehechakuaahára omyasãita kuaryahaipyre ha'etéva Yvypóra Derécho Atýpe ága jasyporundy, ary 2023-pe. Upe kuaryahaipyre oguerékóta avei ambue mba'e oñe'eva tekoha potĩ reko ñemboguatáre ha mba'erembyre ha mba'eky'ary ñemohenda rehe, ha avei oñemboguatávo ñoñe'eme'ẽ tekoha potĩ rehegua umi químico industrial ha mercurio reheguaré, tetã ambue rehe oñemboguatáva.

PAHA

Tembikuaajára Marcos A. Orellana, ha'e hína [Mba'ehechakuaahára ohechaukáva mba'e mba'épa oquerukuaa yvypóra deréchope, ñemboquata ha ñemboykekuaáva hekopete mba'erembyre ha mba'eky'ary oporombyaikuaáva rehegua.](#)

Umi Mba'ehechakuaahára hína umi ojeheróva [Procedimientos Especiales](#) oíva Yvypóra Derécho Aty ryepýpe. Umi Procedimientos Especiales, ha'e hína Aty tuichavéva Mba'ehechakuaahára isásóva apytépe oíva yvypóra derécho oíva ONU rembiapópe, ha téra oñemomba'eguasuvéva ojeiporúva opaichagua tembikuaareka isásóva ha ojesarekóva Aty rehe, omba'apóva umi mba'e hekoteéva ikatúva ojehe peteĩ tetãme terã oimeraẽmba'e hendapegua'ỹ ikatúva ojehe yvy apére. Umi iñaranduvéva [Procedimientos Especiales-pe omba'apo hína jehepyme'ẽ'ỹ rehe, ndaha'ei ONU-pegua mba'apohára. Noirĩ hikuái mavave tetã térã aty poguýpe ha omba'apo ijeheguetente.](#)

Derechos Humanos ONU, Tetã kuarya roque – [Paraguay](#)

Ikatu eñemomranduve téra emba'ejerure marandu ñemyasãihame, eñemongetakuaa pytyvohápave OACDH-pegua ndive Sonia Cuesta (+41-79-752-0481, sonia.cuesta@un.org)

Marandu myasãiha oikuaaséva ambue Mba'ehechakuaaha isãsoyuréva ONU-gui eñemongetakuaa Renato Rosario De Souza (renato.rosariodesouza@un.org) o Dharisha Indraguptha (dharisha.indraguptha@un.org).

Ehapereka Marandu Mba'ehechakuaahára derécho humano isãsoyuréva ONU-gui rehegua Twitter [@UN_SPExperts](#).

Ndepy'apýpa yvy ape ñande rekoha.

Upéicharamo eykeko ambuéva derécho ko ára guive.

#Standup4humanrights

Eike ha ehecha ñanduti roque ápe: <http://www.standup4humanrights.org>